

๕๐๑๐๑๒๑๑ : สาขาวิชาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์

คำสำคัญ : เมืองกาญจนบุรี (เก่า)

บรรพชน หิรัญยุวฉิมกุล : โบราณคดีเมืองกาญจนบุรี (เก่า). อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :
รศ.สุรพล นาถะพินธุ. ๑๖๘ หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการศึกษาวิจัยโดยเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลจากหลักฐานทางโบราณคดีในทุกประเภทที่พบจากการดำเนินงานในบริเวณเมืองกาญจนบุรี (เก่า) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการศึกษา ดังนี้

๑. เพื่อทราบถึงอายุสมัยของเมืองกาญจนบุรี (เก่า)
๒. เพื่อทราบถึงลำดับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของเมืองกาญจนบุรี (เก่า)
๓. เพื่อทราบถึงลักษณะรูปแบบและการกำหนดพื้นที่ในการใช้ประโยชน์ ในบริเวณเมืองกาญจนบุรี (เก่า) ตั้งแต่ระยะแรกเริ่มจนถึงสิ้นสุดการใช้ประโยชน์พื้นที่เมือง

ผลจากการศึกษาจากหลักฐานทางโบราณคดีประเภทต่างๆ สามารถสรุปจุดมุ่งหมายในการศึกษา ๓ ประเด็นหลักได้ ดังนี้

๑. อายุสมัยของเมืองกาญจนบุรี (เก่า) ปรากฏอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๒๑ - ๒๔ ซึ่งเป็นช่วงสมัยอยุธยาตอนกลาง - รัตนโกสินทร์ตอนต้น
๒. พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของเมืองปรากฏหลักฐานทั้งสิ้น ๓ ช่วงระยะเวลา คือ สมัยแรกสร้างเมือง (พุทธศตวรรษที่ ๒๑ - ๒๒), สมัยที่ ๒ (พุทธศตวรรษที่ ๒๓) และสมัยสุดท้ายก่อนการทิ้งร้าง (พุทธศตวรรษที่ ๒๔)
๓. ลักษณะรูปแบบเมืองเป็นเมืองเปิด ใช้สถาปัตยกรรมศาสตร์ตามธรรมชาติเป็นแนวป้องกันเมือง ภายในเมืองประกอบด้วยพื้นที่ใช้ประโยชน์ ๓ ส่วน คือ พื้นที่ด้านลัทธิความเชื่อ ได้แก่ กลุ่มวัดร้างจำนวน ๔ วัด พื้นที่ด้านการเมืองการปกครอง ได้แก่ ป้อมค่ายสำหรับระดมไพร่พลเพื่อเตรียมความพร้อมในสงคราม และพื้นที่อยู่อาศัยชั่วคราวเมื่อยามเกิดศึกสงคราม ทั้งนี้ การใช้พื้นที่ลักษณะนี้อาจเป็นแบบแผนของการใช้พื้นที่ของเมืองหน้าด่านในสมัยอยุธยาของไทย

ภาควิชาโบราณคดี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา ๒๕๕๔

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์.....

50101211 : MAJOR : HISTORICAL ARCHAEOLOGY

KEY WORDS : ANCIENT KANCHANABURI TOWN

WORAPOJ HIRUNYAWUTTİKUL : ARCHAEOLOGY OF ANCIENT KANCHANABURI TOWN. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. SURAPOL NATHAPINTU. 168 pp.

This research focus on studying the archaeological site of Old Kanchaburi Town and on analyzing archaeological evidence found there with the following objectives :

1. To know the probable chronology of the Old Kanchanaburi Town
2. To understand the developmental sequence of the Old Kanchanaburi Town
3. To understand the land use pattern in the Old Kanchanaburi Town

Basing on the result derived from archaeological study and analysis, this research derives at 3 suggestions as follows.

1. Dating of ancient Kanchanaburi town is during the 21st - 24th Buddhist Century, which can also be labeled as during the middle of Ayutthaya era until the beginning of Rattanakosin era.

2. The historical development of the town can be divided into 3 occupational periods. The first period is probably dated around the 21st - 22nd Buddhist Century, the second period is probably dated about the 23rd Buddhist Century, the last period before the abandonment of the town is dated to the 24th Buddhist Century.

3. The town has no artificial boundaries but the natural geographic features were used as defensive lines. The areas of the town were possibly divided into 3 functional areas , including ; religious function area which comprised 4 temples, political function area which was composed of fort and related defensive features, and domestic function area which was very probably for temporally habitation. This might also be the general land use pattern of the border town during the Ayutthaya period of historic Thailand.

Department of Archaeology Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2011

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้จากการสนับสนุนและช่วยเหลือจากบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ ผู้ศึกษาขอถือโอกาสขอบพระคุณ ดังนี้

พ่อแม่และครอบครัว ที่สนับสนุนในทุกอย่างของผู้วิจัย

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.ผาสุข อินทรารุช ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์และเสนอแนะประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษา รองศาสตราจารย์สุรพล นาถะพินธุ ที่กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำและตรวจแก้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ อาจารย์อเนก สีหามาตย์ ที่กรุณาเป็นกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ รวมถึงอาจารย์คณะโบราณคดีทุกท่านที่กรุณาถ่ายทอดความรู้ทางด้านโบราณคดีให้แก่ผู้วิจัย

ผู้ศึกษาวิจัยเรื่องราวของเมืองกาญจนบุรี (เก่า) ทุกท่านที่ได้มอบองค์ความรู้เป็นพื้นฐานในการศึกษาแก่ผู้วิจัย

กรมศิลปากร, สำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี และเทศบาลตำบลลาดหญ้า อำเภอเมืองจังหวัดกาญจนบุรี ที่กรุณาให้ผู้วิจัยได้ดำเนินการขุดค้นทางโบราณคดีเพิ่มเติมในบริเวณพื้นที่เมืองกาญจนบุรี (เก่า)

ห้างหุ้นส่วนจำกัด พัทธกร ที่ทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสดำเนินงานขุดค้นป้อมหินเมืองกาญจนบุรี (เก่า) จนสามารถตั้งประเด็นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้

คุณอนนท์ เรืองเทศ และคุณอดิชาติ อ่วมทอง ผู้สนับสนุนหลักที่ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถทำการศึกษาจนสำเร็จ

คุณสิขรินทร์ ศรีสุวิธานนท์ ที่ช่วยเหลือผู้วิจัยในการดำเนินงานขุดค้นทางโบราณคดีตลอดจนพี่น้องคณะโบราณคดีทั้งปริญญาตรีและปริญญาโท ที่ถามไถ่ถึงความสำเร็จในการศึกษาของผู้วิจัยอยู่อย่างสม่ำเสมอ